

Poszttraumás személyiségfejlődés a Covid-19 járvány idején

A nem, életkor, iskolai végzettség és a traumatizáltság szerepének vizsgálata

Kutatásomban a „poszttraumás növekedés” (Posttraumatic Growth, továbbiakban: PTN) jelenségét vizsgáltam, mely a traumatikus élmények következtében megfigyelhető, pozitív lelki fejlődést jelent (Tedeschi & Calhoun, 1996). Vizsgálatomat nemre, életkorra és legmagasabb iskolai végzettségre reprezentatív, 2429 fős magyar mintán végeztem, online kérdőíves eljárással. Megvizsgáltam a nem, életkor, iskolai végzettség és a trauma szubjektív súlyosságának összefüggését a Covid-19 járvány idején megélt PTN-nel. Kutatásom során a Károli Gáspár Református Egyetem „Életünk a koronavírus járvány idején” című tanszaki kutatás adatait elemeztem. A vizsgálat adatfelvétele 2021 augusztusában zajlott, és célja a Covid-19 járvány mentális egészségre gyakorolt hatásának feltérképezése volt. A kutatás keretében részt vettem a vizsgálati személyek toborzásában és az adatrögzítésben.

Eredményeim szerint a nők szignifikánsan magasabb PTN pontszámot értek el mint a férfiak, gyenge hatásmértékkel. Az életkor és a PTN pontszám között szignifikáns, gyenge, negatív, monoton együtt járás volt. Ez az összefüggés a 18-34 éves korosztályban bizonyult a legkifejezettebbnek. Az iskolai végzettség tekintetében négy csoportot különítettünk el: legfeljebb 8 általános végzettségűek, szakképzettséggel rendelkezők, érettségivel rendelkezők és főiskolai végzettséggel vagy diplomával rendelkezők. Szignifikáns különbség volt a PTN pontszámában a csoportok között, ismét gyenge hatásmértékkel. A páronkénti összehasonlítás alapján abban az esetben, ha a mintában nem szerepeltek a 15-17 évesek pontszámai, akik túlreprezentáltak voltak a 8 általános végzettséggel rendelkezők csoportjában, minden esetben a magasabb végzettségűek értek el magasabb PTN pontszámot. 630 résztvevő jelezte, hogy volt traumatikus élménye a Covid-19 járvány idején, és közülük 455-en (70,40%) családtag vagy ismerős betegsége, halála miatt élték ezt meg. A traumát átélt csoport szignifikánsan magasabb PTN-t élt meg, mint a traumáról nem nyilatkozó csoport, a hatásmérték azonban gyenge volt. Szignifikáns, gyenge erősségű, monoton, pozitív együtt járást találtam a trauma szubjektív súlyossága és a PTN között. A „súlyosabb” és „enyhébb” traumát megélt csoport PTN pontszáma között szignifikáns különbséget találtam, közepes erősségű hatásmértékkel. A többszörös lineáris regressziós modellben a változók közül a nem, az életkor és a trauma súlyossága bizonyult a PTN bejósoló tényezőjének, és együttesen a variancia 7,2–14,4%-át magyarázták.

A kutatás erőssége a nagy elemszámú, kvázi reprezentatív minta, míg korlátai közé tartozik, hogy keresztmetszeti kutatás lévén nem vonhatók le oksági következtetések. A későbbi kutatásokban érdemes lenne a PTN-nel összefüggő további pszichés és szociális faktorok vizsgálata, mint amilyen a reziliencia és a társas támogatás (Vazquez et al., 2020). A kutatás szakmai relevanciája, hogy ezen tényezők mélyebb ismerete segítheti a trauma szempontjából veszélyeztetett csoportok azonosítását.